

ארוך לשון הבמה

סאת משה זילברמן

קליאנט: ... איש מהוון ובצל זעמיו

שוכח את זעמו ואת

אשתו ואת בניו

ומתגלגל קצול בעולמות טתח.

ובגלל מי?

בגלל בר-נש צבוע ולקו

קאנטי...

ארגן: ... שת. וחו בן-שדמו

שת. וחו בן-שדמו

שדמו... בקצור...

קלל לא קשר נדמ...

צדיק הוא - קאיוב.

סקם הוא - קסקלת

ונשטחו קתורה -

קנשטחו של ילד...

(מתוך "טרטייה" למוליר)
שר העיר: ... ואם ישאל הפי
קיל השלוח את אנשי הצבא: "הפי
רוצים אתם? - ישיבו: "מרוצים
בהחלט, רום מעלתו!" ואשר יק-
טרג - קטורגה כואח אקסרג לן
אחר כך, ש... או, את, הו,
הן!..."

(מתוך "רביזור" לגוגל)

המלט: ... אבי, שלי.

מושלה של דנמק. גנתו

אל ישבר לוי בקסקוטי. קמור:

טדוץ עצמות יף שקקרו כרת

קרעו מקריניהן?..

(מתוך "המלט" לשקספיר)

קסע משיחה זו הקולחת בערנות
כוו, בפקחות וחו, מלאה חכמת חיים,
קלות וסאטירה עוקצנית - שיחתם
המולירית התוססת כיון של קליאנט
החכם וארגן השוטה; דברו של שר
העיר, האחר פחו ורעדה לשמע ביר
קורו של הרביזור - דברו של האיש
הממונה על העיר הנידחת; שהיא סמל
לאוילות ופרובינציאליות, דבר השליט
הקטן, הטיפש והערמומי; קריאתו ספור
גת הספק של המלט אל רות אביו,
הנשימה העמוקה והשפה השגיבה של
שקספיר - כמה נראים לנו כל אלה
טבעיים, מובנים מאליהם, מוכרים
מתמול שלשום.

עוד זכורים לנו ועודם שמורים באי-
רון הספרים הרגומי יצירות המופת
מן הזמן העתיק ומאוצר יצירותיו
הנאוניות של שקספיר - והנה התום
פעורה בין המקור ובין הכמהים לו
בלבוש עברי. לא נכבש לתרגומים אלה
כשרונו של שחקן הבמה ולא קלטה
אותם אוזנו של הצופה.

הבמה העברית, זו הנושאת העיקרית
- ההייבת להיות מפיץ ושליח נאמן
- של היצירות הקלאסיות המובחרות
לא יכלה למלא שליחותה עד אשר
קם המגשר ויתגבר על תהום הורות
הלשונית. לאברהם שלונסקי הי
זכות הגדולה להיות ממפילי הנתיב
החדש בלשון הבמה. שלוש עשרות
שנים, מעל לשלוש עשרות מחזות -
מה פלא, כי כבר נדמה לו לדור הצי-
עיר, כי כך היה מימים ימימה, כי
כוו, שופעת חיים וחכמה, שוטסת וקי-
לה. נאמנה למקור ועם זאת
מקורית-עברית עד להפליא -
היתה שפת התיאטרון שלנו? והן כל
המעלות האלה, החזירה לרות המקור
(אם כי - סבמקרה מוליר, יש יותר
חירות בהרגום) ועצמיות רחבת-מענה,
רוח פיוטית ופשטות כובשת לב המד-
נים - הן כל אלה הגם פרי שקידה
ועמל, רציפות וניקה מן העבר, חרי
דה, למילה המדוברת כשרון מזהיר
ודמיון יוצר. חברו בו, בשלונסקי, מע-
לות אלה ובכותן נטה את הגשר
העברי החי, השירי והעממי כאחד אל
מיטב הספרות ואל מיכתר היצירה
הוראמאטית העולמית בעבר ובהווה.
הוא היה החלוץ, ממניחי היסוד -
לפני עשרים שנה ומעלה - לתרגומי
המופת בלשון העברית המודרנית
בשפה הדראמה לצורותיה. ונחברך בני
דולה שבברכות - הוא לא נשאר
בכדידותו. איתו ובעקבותיו, בהשפעתו
ובהשראתו צועדים עתה אחדים מסגבי
משוררינו וסופרינו ובוכותם מתי-
ברכים אנו מדי פעם בפעם בתרי-
גומים נאים וחיבורים הקורעים ומ-
חיבים אפקים חדשים לקהל הרחב של
חובבי ספרות ותיאטרון בארצנו.
אין לך לשון מתנכת צבורים רחי
ביום, בפועל, כלשון הבמה באמצעותה
עשויים רעיונות גדולים ורגשות נעי-
לים לכבוש מוח ולב. את שליחותך
של האידיאות ההומאניות הלוחמות
אשר ביצירות המופת של העבר והי
החה - נשא שלונסקי - וישא -
ואימן בנאמנות ואהבה לחיק הלשון
העברית, לבין כותלי הבמה העברית.